

Т.П. Ковальчук

ХУДОЖНЯ ОБРОБКА ПАПЕРУ

КУРС II

Наочно-методичний посібник

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 075.8
ББК 74.268.51
К56

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедрою образотворчого мистецтва
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
Шевнюк О. Л.

кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедрою ужиткової творчості та методики
художнього навчання Південноукраїнського державного педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського
Резніченко М. І.

Ковальчук Т.П.

К 56 Художня обробка паперу. Курс II: Наочно-методичний посібник. —
Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2010. — 72 с.: іл.

ISBN 978-966-10-1437-3

У наочно-методичному посібнику викладено матеріал з основних видів художньої обробки паперу, технології створення ужиткових виробів в техніці імітації мозаїки і вітража, пап'є-маше, торцевої та об'ємної пластики. Завдання подано відповідно до кредитно-модульної системи художнього навчання основ роботи з папером за програмою дисципліни у відповідності вимог Болонської угоди. Наочно-методичний матеріал програми проілюстровано навчально-творчими роботами студентів художньо-графічного факультету Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського.

Посібник адресовано студентам професійних навчально-виховних закладів системи педагогічної освіти, а також вчителям загальноосвітніх шкіл різних типів, учням та вчителям ліцеїв, гімназій художнього спрямування, керівникам гуртків образотворчої діяльності.

УДК 075.8
ББК 74.268.51

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальне видання

КОВАЛЬЧУК Тетяна Петрівна
ХУДОЖНЯ ОБРОБКА ПАПЕРУ
Курс II

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Тетяна Риженко*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Нелі Ягній*

Підписано до друку 15.05.2010. Формат 70х100/16.

Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Умовн. друк. арк. 1,94+3,87 (вкл.). Умовн. фарбо-відб. 1,94+15,48 (вкл.).

Видавництво "Навчальна книга — Богдан"
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м.Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-06-07, 52-05-48, 52-19-66

publishing@budny.te.ua
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-1437-3

© Навчальна книга — Богдан,
майнові права, 2010

Вступ

Художня робота в галузі декоративно-ужиткового мистецтва є найбільш доступною для творчості особистості будь-якого віку. Оволодіння основами різних паперових технік дозволяє розвивати творчі здібності, засвоїти велику розмаїтість і багатство художніх засобів, способів зображення й технічних прийомів створення виробів з паперу.

Художня обробка паперу як вид діяльності активно розвиває естетичні почуття й залучає до креативної діяльності за законами краси й гармонії, формує усталену потребу до художньої творчості. Оволодіння програмним матеріалом курсу дозволяє творчо виконувати різноманітні художні роботи в будь-якій техніці художнього оброблення паперу, в тому числі курсові та дипломні роботи.

Творчість у галузі художньої діяльності може успішно розвиватися лише за умови цілеспрямованого керівництва з боку педагога. Питання якісного рівня дидактичного забезпечення процесу художнього навчання-учіння цьому виду мистецтва можуть бути досягнені за умов застосування доцільної методики обґрунтування програмного матеріалу творчим підходом до вирішення завдань.

Мета посібника — сформулювати професійні вміння художнього оброблення паперу у майбутніх педагогів-художників, пробудити й розвинути потребу до постійної творчої діяльності в цій галузі декоративно-ужиткового мистецтва.

Зміст матеріалу посібника є продовженням першої частини посібника з даної дисципліни: в основному спрямований на вирішення методичних завдань. Матеріал посібника у кожному розділі розглядає такі основні види художнього оброблення паперу, як імітація мозаїки та вітража, торцева та об'ємна паперопластика, пап'є-маше та технології виконання навчально-творчих робіт.

У теоретичній частині подано відомості про різні види оброблення паперу. Практична частина складається з наочно-методичних розробок за змістом основних видів художнього оброблення паперу у відповідності кредитно-модульної системи навчання, завдань для індивідуально-творчої діяльності, а також зразків практичних тестів-завдань.

Викладений теоретичний, методичний та практичний матеріал може бути використаний як привід для подальшого розвитку теорії і практики навчально-виховної роботи в системі художньо-педагогічної освіти, не перетворюючи його положення в догми.

**Структура програми навчального курсу
“Художня обробка паперу”
(за вимогами ECTS)**

2 КУРС. 3, 4 СЕМЕСТРИ

ОПИС ПРЕДМЕТА КУРСУ

Курс 1–2 Бакалавр педагогічної освіти	Назва галузі знань Напрямок підготовки	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів ECTS:	0202. Мистецтво* 6.020205 Образотворче мис- тецтво*	4 семестри Лекції (теоретична під- готовка): 8 год.
Модулів: 8 Змістових модулів: 4	Освітньо-кваліфікаційний рі- вень — бакалавр	Практичні аудиторні заняття: 136 год.
Загальна кількість годин: 288	Кваліфікація — вчитель обра- зотворчого мистецтва	Самостійні заняття: 72 год.
Тижневих годин: 2		Індивідуальна робота (навчально-творчий проект): 72 год.

Мета: сформувати у студентів систему знань, професійних умінь та навичок створювати художні вироби з паперу в різних техніках; розвинути творчі здібності та підготувати їх до професійної роботи в школі та позашкільній роботі в закладах художньої творчості дітей.

Завдання курсу — забезпечити тісний взаємозв'язок між теоретичними та практичними заняттями студентів, сформувати систему професійних умінь до вирішення завдань педагогічної діяльності вчителя образотворчого мистецтва, а саме:

- ✓ вміння застосовувати засоби формоутворення, стилізувати та створювати декоративні вироби, оформлення художнього образу;
- ✓ вміння організувати архітектоніку площинних та об'ємних форм;
- ✓ вміння методично та творчо використовувати закономірності кольорознавства в роботі з кольоровим папером (поняття про темні, світлі, нюансні та контрасні, локальні, однотональні, різнонасичені, допоміжні кольори), асоційоване відображення кольором.

Оволодіння системою практичних умінь у процесі вивчення курсу предмета передбачає **засвоєння:**

- ✓ технологій виготовлення декоративних виробів із паперу в будь-яких техніках;

- ✓ способів та прийомів декоративно-пластичної обробки поверхні аркуша паперу;
- ✓ принципів створення виробів різних за формою та змістом;
- ✓ виразних засобів, прийомів та способів художньої обробки паперу;
- ✓ композиційних закономірностей формоутворення з паперу на площині та об'ємній формі;
- ✓ прийомів ритмічної організації зображення, виготовлення способом повторення елементів, близьких за формою, кольором та розміром;
- ✓ понять про форму в паперопластиці та її основні характеристики (вплив їх на побудову, конструкцію, виразність);
- ✓ поняття про силует та його виразні особливості;
- ✓ основних понять про основи формоутворення на площині аркуша паперу, а також на об'ємній формі;
- ✓ техніко-технологічних особливостей процесу створення художніх форм в паперопластиці;
- ✓ методичних технологій навчання основ художньої обробки паперу.

У процесі оволодіння основами художньої обробки паперу навчальна діяльність студентів спрямовується на творче застосування знань та системи умінь у створенні художнього образу.

Оцінка робіт студентів визначається такими критеріями, що характеризують рівень знань та умінь:

- ✓ загальна образотворча грамотність;
- ✓ художня виразність та образність робіт;
- ✓ самостійність та оригінальність виконаної роботи в матеріалі;
- ✓ змістовність композиції чи виробу;
- ✓ творчий рівень виконання навчально-творчого завдання;
- ✓ володіння техніками, засобами, ступінь використання прийомів та способів формоутворення декоративно-пластичних форм виробів із паперу.

Визначальними критеріями художньо-педагогічної підготовки на заняттях дисципліни “Художня обробка паперу” в рамках Болонського процесу є: якість підготовки фахівців; зміцнення довіри між суб'єктами освіти; відповідність європейському ринку праці; мобільність; сумісність кваліфікації на вузівському та післявузівському етапах підготовки; посилення конкурентоспроможності в Європейській системі освіти.

Методи оцінювання:

- ✓ поточна оцінка за теми змістового модуля залікового кредиту курсу;
- ✓ оцінка за творчу роботу (індивідуальний проект), науково-дослідну роботу;
- ✓ оцінка за практичний тест-завдання.

Методичне забезпечення курсу за структурою складників ECTS:

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ комплекс наочно-методичного забезпечення дисципліни;
- ✓ структурно-логічна карта техніко-технологічного процесу створення декоративного виробу (образу) в різних техніках художньої обробки паперу.

Зміст програми курсу “Художня обробка паперу” відповідає вимогам Стандарту вищої педагогічної освіти України.

Розподіл балів за результатами теоретичної та практичної підготовки за програмою дисципліни “Художня обробка паперу”

2 КУРС. 3, 4 СЕМЕСТРИ

Модуль I				Модуль II (проект)	Підсум- ковий тест	Сума	
Змістовий модуль 3 3 семестр		Змістовий модуль 4 4 семестр		20	10	100	
70		70					
Т 9	Т 10	Т 11	Т 12				Т 13
15	20	20	15				70

**ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ
оцінювання навчально-творчих досягнень студентів
на заняттях із дисципліни “Художня обробка паперу”**

Шкала оцінювання за ECTS

- 90–100 балів — відмінно;
- 75–89 балів — добре;
- 60–74 балів — задовільно;
- 35–59 балів — незадовільно з можливістю повторного складання;
- 1–34 балів — незадовільно з обов’язковим повторним курсом.

Низький рівень (1–34 бали)

Зображення примітивні та схематичні. Цілковита творча та емоційна пасивність.

Студент залишається емоційно і творчо пасивним. Його роботи виконані на основі прямого відтворення окремих предметів та їх фрагментів. Між зображеними предметами відсутні образно-змістовні зв’язки.

Характеризується недостатнім художнім рівнем сприйняття об’єктів постановки, невмілим використанням образотворчих засобів, відсутність усвідомлення основних формоутворюючих закономірностей. Художні засоби примітивні, рівень володіння зображальними уміннями та навичками — елементарний.

Низький рівень (35–59 балів)

Навчальні роботи характеризуються недостатнім художнім рівнем сприйняття об'єктів зображення.

Роботи виконані на основі прямого відтворення окремих предметів та їх фрагментів, композиція зображень не організована у вибраному форматі.

У навчальних роботах та творчому проекті не застосовані образотворчі засоби декоративного формоутворення об'єктів зображення; художні засоби примитивні, рівень володіння зображальними уміннями та навичками елементарний; відсутність деяких програмних завдань за змістовими модулями, а знання теорії на недостатньому рівні.

Початковий рівень (60–74 бали)

Студент на досить примітивному рівні демонструє володіння окремими художніми матеріалами. Низький рівень володіння образотворчою грамотністю не дозволяє йому зробити це у відповідності до вимог програми.

Студент більш свідомо користується художніми матеріалами, намагається відомими йому засобами виразності розкрити свій задум; образотворчою грамотою володіє на рівні елементарних вимог програми.

Студент має певний досвід використання художніх матеріалів і володіє прийомами декоративного зображення на елементарному рівні вимог програми. Виконання роботи характеризується незначною силою емоційного сприйняття моделі та труднощами практичного використання образотворчих прийомів і художніх засобів декоративного зображення.

Достатній рівень (75–89 балів)

Студент на практиці достатньо володіє лише окремими техніками образотворчого мистецтва. Навички зображення та конструювання потребують удосконалення. Студент не відчуває необхідності у виконанні ескізу для пошуку кращого вирішення композиції, колірних гармоній тощо. Варіанти художніх вирішень робіт ті самі, але з технічного боку виконані на більш високому рівні.

Студент володіє основними теоретичними знаннями в галузі декоративно-прикладного мистецтва, більш сміливо експериментує з художніми техніками та матеріалами, свідоміше обирає їх для вирішення творчих завдань. За всім цим відчувається вдумливе ставлення до власного твору, прагнення до більш повного і достовірного зображення.

Характеризується достатнім художнім рівнем сприйняття природи, володінням основними практичними знаннями в галузі декоративно-прикладного мистецтва та достатнім рівнем використання художніх засобів предметного зображення.

Високий рівень (99–100 балів)

Екзаменаційні завдання привертають увагу виявами зацікавленого емоційного ставлення автора до зображення, але в них ще може бути певна технічна недосконалість у передачі форми та простору, порушення кольорової гармонії, окремі композиційні недоліки.

У роботах на високому рівні узгоджена зображальна якість із художньо-образною, що свідчить про високий рівень загального і художнього розвитку студента: гарну спостережливість, зорову пам'ять, здатність відчувати і передавати характерну виразність форми, багатство відтінків кольору, просторові зв'язки.

Теоретичні та методичні засади за темою “Імітації вітража і мозаїки. Пап’є-маше. Торцева пластика” змістового модуля 3

Змістовий модуль 3. Імітації вітража і мозаїки. Пап’є-маше. Торцева пластика. Теми лекційних та практичних занять

Теоретичні відомості

Імітація вітража. Імітація мозаїки. Технологія виготовлення виробів у техніці імітації вітража та мозаїки, художні засоби. Пап’є-маше. Особливості виготовлення виробу в техніці пап’є-маше. Види пап’є-маше. Торцева пластика та її художні особливості.

Практична робота

Тема 9. Імітація вітража.

Завдання 20. Виконати триптих композиції з рослинного орнаменту, візерунка в техніці імітації вітража.

Тема 10. Імітація мозаїки.

Завдання 21. Виконати композицію (предметна, сюжетна, декоративна) в техніці імітації мозаїки.

Тема 11. Пап’є-маше.

Завдання 22. Виконати новорічну маску в техніці пап’є-маше.

Завдання 23. Виконати муляжі овочів та фруктів у техніці пап’є-маше.

Тема 12. Торцева пластика.

Завдання 24. Виконати вправи рослинного або геометричного орнаменту в техніці торцевої пластики.

Завдання 25. Виконати композицію з рослинного орнаменту в техніці торцевої пластики.

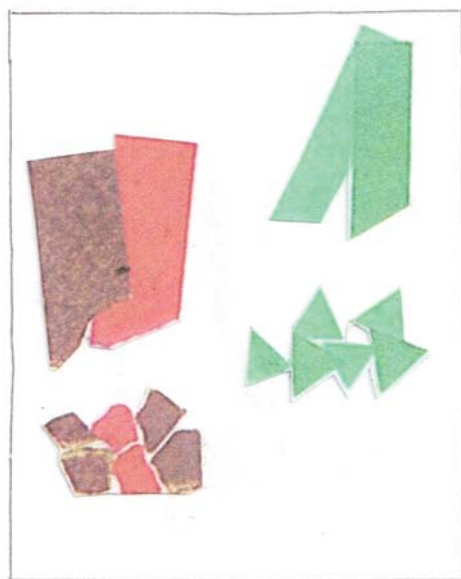
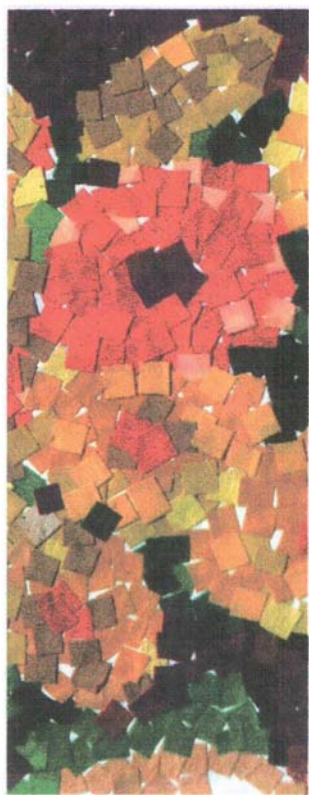
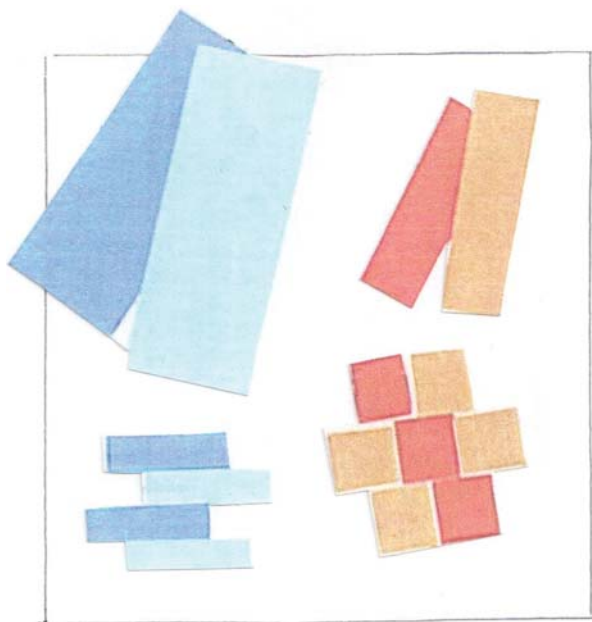

НАОЧНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ЗА ТЕМАТИКОЮ
ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 3

ІМІТАЦІЯ ВІТРАЖА

ІМІТАЦІЯ МОЗАЇКИ

ПОЕТАПНЕ ВИКОНАННЯ ВИРОБУ З ПАП'Є-МАШЕ

